

ZAĻĀKAI UZŅĒMĒJDARBĪBAI EIROPĀ



I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? APĢĒRBS



Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
“Erasmus+”



Šis projekts tika finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi tās autora viedokli, un Komisija neuzņemas atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkāda veida turpmāku izmantošanu



I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? APĢĒRBS

ZINĀŠANAS

- Izprast dabas principus, kuri paskaidro, kā notiek procesi dabā. Saprast, ka ekonomikai var būt pozitīva vai negatīva ietekme uz apkārtējo vidi.
- Zināt un paskaidrot atšķirību starp ilgtspējību, kā darīt “mazāk ļaunu” un “dabas atjaunošanu”.
- Izprast dabas principus, kuri paskaidro, kā notiek procesi dabā.

PRASMES

- Lietot sistēmisko domāšanu, lai izprastu, kā lietas darbojas un ietekmē apkārtējo vidi.

KOMPETENCES

- Paust savu viedokli un uzskatus un uzklausi citu domas un viedokļus.
- Reflektēt un izvērtēt savu un citu darbu.

VĒRTĪBAS

- Sociālais taisnīgums
- Plašs redzesloks
- Radošums

Nepieciešamais laiks: 4 mācību stundas

SASNIEDZAMIE REZULTĀTI

- Skolēni zina, kādu nākotni viņi vēlas. Skolēni prot definēt savas vērtības, grupas un klases kopīgās vērtības.
- Skolēni prot pielietot dzīves cikla analīzi, lai noteiktu enerģijas un resursu patēriņu un atkritumu ražošanu produkta dzīves ciklā.
- Skolēni izprot, ka ekonomikai var būt pozitīva vai negatīva ietekme uz vidi.
- Skolēni zina dabas pamatprincipus.
- Skolēni zina, kā var ražot, nenodarot kaitējumu videi un pat uzlabojot to.
- Skolēni prot atpazīt lineāras un apertes ekonomikas pazīmes.



I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? APĢĒRBS

MĒRĶIS

Izvērtēt savus personīgos nākotnes mērķus un vērtības un izprast, kā tos var mainīt. Izprast “zaļās” ekonomikas un dabas principus.

IEVADAKTIVITĀTE

Informācija par projektu, darbu mapes iekārtošana, skolēnu pašvērtējuma tabulas aizpildīšana, personīgo mērķu izvirzīšana (1. pielikums, darba lapa *Kas varētu mainīties?*)

NĀKOTNE - KĀDU TO IEDOMĀJAMIES?

Skolotājs piedāvā attēlus, kas attēlo dažādas ainavas – gan skaistas, neskartas dabas, gan pilsētas, laukus, skaistas un ne tik skaistas būves, vides problēmas, cilvēkus, katastrofas, tuksnešus, nabadzību utt. Skolēniem jāizvēlas katram 1 attēls, kas vislabāk parāda viņu vīziju par nākotni. Vai tā ir skaista, plaukstoša, vai varbūt biedējoša un piesārņojuma pilna? Skolēni mazās grupās pārrunā savas izvēles un sagrupē attēlus 2 daļās – tāda nākotne, kādu viņi gribētu, un tā, no kuras viņi gribētu izvairīties. Izveido plakātu, kas ilustrē viņu vēlamo nākotni. Atstāj šo plakātu klasē, kamēr darbojas pie projekta.



1. KAS VARĒTU MAINĪTIES? APĢĒRBS

KAS TEV SVARĪGS?

“Tuvāk sirdij” (I) – skolēni saņem vērtību kartītes (2. pielikums) Skolēni individuāli izvēlas 5 vērtības, kas viņiem šobrīd ir svarīgas. Uz lapas uzzīmē cilvēciņu ar sirdi. Skolēni uzraksta izvēlētās vērtības uz limlapiņām un sagrupē ap cilvēciņu - jo tās viņiem svarīgākas, jo tuvāk sirdij.

Darbs pāros/ mazajās grupās. Skolēni apskata savus izveidotos cilvēciņus un meklē kopīgas vērtības. Vienojas par 3 vērtībām, kas viņiem kā grupai ir svarīgas.

Kopīga diskusija - izveido uz lielas lapas kopīgo klases vērtību sarakstu (katra grupa pievieno savas atlasītās 3 vērtības). Vērtību analīze (kuras no vērtībām mums palīdzēs sasniegt *mūsu vēlamo nākotni*? Kuras traucēs vai nesekmēs? Sagrupē atsevišķi tās, kas palīdzēs, turpmāk pievēršot uzmanību šo vērtību attīstīšanai. Izveidoto sarakstu saglabā savā darba mapē, lai pie tā varētu atgriezties vēlāk.

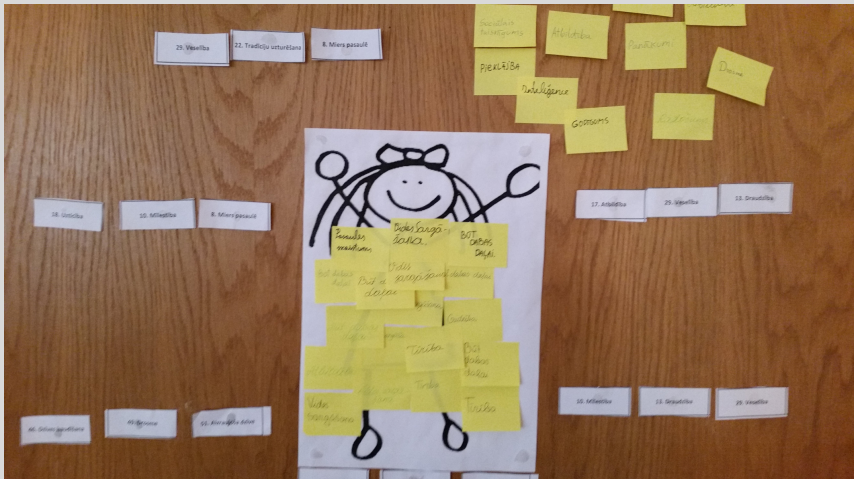


Foto no Babītes vidusskolas arhīva



I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? APĢĒRBS

DRĒBJU STĀSTS

Mūsu vērtības ietekmē mūsu paradumus. Mūsu ikdienas paradumi šķietami ir sīkas un mums vien svarīgas lietas, bet īstenībā tiem ir ļoti liela ietekme.

Aplūko tādu svarīgu ikdienas sastāvdaļu kā apģērbs. Kādu ietekmi uz vidi atstāj apģērba un apavu ražošana?

Prezentācija + diskusija. Skolotājs parāda prezentācijas 1. daļu (3. pielikums), ko pēc tam apspriež ar skolēniem, vai arī slīdi tiek izmantoti kā attēli, kurus izdala grupām, tās tos apspriež un komentē.

APĢĒRBU RAŽOŠANAS LINEĀRAIS CIKLS

Mūsu apģērbu ražošanā iesaistīti ļoti daudz cilvēku, no zemniekiem līdz dizaineriem un fabriku strādniekiem. Tos gatavo no šķiedrām. Dabiskās šķiedras, kā kokvilna un vilna, iegūta no augiem un dzīvniekiem, bet mākslīgo šķiedru – piemēram, poliesteri – ražo no naftas.

Aplūko, kā top **džinsi** (alternatīva – projekta “Mācoties no dabas” nodarbības Kurpes dzīves cikls

https://ej.uz/kurpes_dzives_cikls (3. aktivitāte). Skolēni saņem kartiņas ar džinsu ražošanas ciklu, kas viņiem jāsakārto. (4. pielikums)

Skolēni, izmantojot informāciju par tradicionālās kokvilnas audzēšanu, grupās izpēta katra vienu no cikla posmiem:

- Kādas darbības šeit tiek veiktas?
- Kādu ietekmi uz vidi tās atstāj?
- Cik tālu ceļu mēro?



I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? APĢĒRBS

Skolēni veido plakātus vai prezentācijas par katru izpētīto posmu, prezentē tos pārējiem skolēniem. Izkārtō plakātus vienotā shēmā, parādot saistību starp tiem.

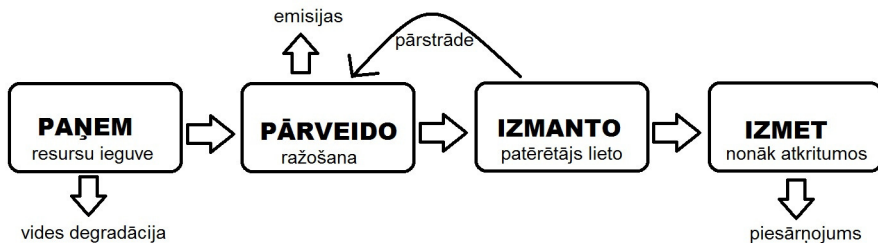
Ko varētu darīt savādāk?

Varētu izmantot bioloģiski audzētu kokvilnu. Papildina ciklu ar informāciju par organiskās kokvilnas audzēšanu (4. pielikums). Noskaidro, kuros posmos un kas mainās, ja nomaina tradicionāli audzētu kokvilnu pret bioloģiski audzētu? Skolēni sagrupē kartītes un izveido jaunu shēmu, mainot ietekmi uz vidi ražošanas (audzēšanas) posmā. Vai citos posmos kaut kas mainījās?

APKOPOJUMS - DISKUSIJA

Kāda ir mūsu apģērbu ražošana? (lineārā ražošana – saražo - novalkā - izmet)

Kā tā ietekmē vidi? Kādas ir sekas/ vides problēmas? (ūdens trūkums, dabas piesārņojums, klimata izmaiņas, sugu izmiršana, resursu pārtēriņš – prezentācijas 2. daļa)





I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? APĢĒRBS

Vai mainot tradicionālo pret organisko, būtiski mainās ietekme uz vidi? Vai arī mēs tagad rīkojamies tikai “mazāk slikti” un galu galā vecie džinsi vienalga nonāks izgāztuvē? Ja gribam mainīt kaut ko būtiski, nepieciešams mainīt visu ražošanas ciklu. Bet kā?

Daba pastāv miljoniem gadu un pa šo laiku atradusi risinājumu visam.

 https://ej.uz/earth_iedvesmai (3 min.)

Kāda būtu cilvēku pasaule, ja to veidotu ķiršu koks?
(prezentācijas 15., 16. slīds)

Pārrunā ar skolēniem dabas principus:



• Atkritumi ir izejvielas



• Daba izmanto Saules enerģiju



• Daba sniedz daudzveidīgus ieguvumus



• Daudzveidība stiprina



I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? APĢĒRBS

GADĪJUMA IZPĒTE

Piemērs, kā iespējams savādāk ražot apģērbu/apavus, ievērojot principu – *daudzveidīgi labumi*.



Foto no www.made2bmadeagain.org

Kurpe, kas zied (https://ej.uz/oat_shoes). Uzņēmējdarbības piemērs, kas ilustrē, ka var ražot arī savādāk – piemēra izpēte un diskusija par to, kā var ražot, neradot atkritumus un radot daudzveidīgus labumus. Skolēni grupās iepazīstas ar piemēru. Skolēni atgriežas pie džinsu ražošanas shēmas un padomā, vai arī tur varētu darīt kaut ko vēl labāk? Uzlabo, ja nepieciešams. Vienojas ar skolēniem, ka turpmāk izpētīs tuvāk principu *Daba sniedz daudzveidīgus ieguvumus*, lai saprastu, kā var mācīties saimniekot no dabas.



I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? APĢĒRBS

NODARBĪBAS NOSLĒGUMS

Visa grupa kopīgi aizpilda *sasniegumu kāpnes* (uz lielās lapas, katrs uzlīmē uzlīmīti, kur šobrīd atrodas) un novērtē kopīgos klases sasniegumus, katrs aizpilda individuāli izvērtējuma (1.pielikums) 2.daļu (Es atradu, atklāju, iemācījos; Vislabāk man patika; Grūtības sagādāja)

IZVĒRTĒJUMS

Skolēniem, lai sekotu personīgajai attīstībai:

- Pašvērtējuma tabula personīgo kompetenču novērtējums – skolēni izmantojot Likerta skalu, novērtē katru no dotajiem apgalvojumiem no 1-5, kur 1 – pilnībā nepiekrītu, 2 – nepiekrītu, 3 – neitrāli, 4 – piekrītu un 5 - pilnībā piekrītu.
- Skolēnu darba mapes izvērtējuma lapas personīgo mērķu izvērzišana, ko grib iemācīties, sasniegt, attīstīt. Katrs skolēns savus darbus liek savā darba “mapē”.
- Sasniegumu kāpnes - visa grupa novērtē, kādas ir šī brīža sajūtas par projekta tēmu

Skolotājs, vadot nodarbības, vērtē katru audzēkni visa projekta garumā (1.a pielikums)